

# Monasztir nem kerülhet az entente kezébe

## A bolgárok ellenoffenzívája megindult

Szófia, október 11.

(Az Est kiküldött munkatársának távirata)

Három hete már, hogy Sarraill megkezdte nagy offenzíváját, a mely különösen Nyugat-Macedóniában vált rendkívül hévessé. Célja nyilván Monasztir volt. Pergőtűzzel és folyton megújuló rohamokkal akarták megverni az itt harcoló szerb és francia csapatok a bolgárokat, s igyekeztek áttörni és felgöngyöltetni vonalukat. El akarták foglalni Monasztirt, hogy itt ismét felüssék a szerb kormány székhelyét és megvalósítsák a szerb királyság fikcióját, legalább egy kis területen.

A Monasztirért vívott rendkívül heves és elkeseredett harcokat természetesen Szófiában is a legnagyobb figyelemmel, sőt izgalommal nézték. Nemcsak azért, mert a bolgárok jogos önérzettel büszkék arra, hogy fegyvereik a világháborúban mind-egyedül győzelmesek voltak és ezért Monasztir elvesztése ebből a szempontból is kínos lett volna, hanem azért is, mert Monasztir és környéke a bolgárok szemében sokkal többet jelent, mint egy akármilyen várost és vidéket. *Kegyeletes és szimbolikus jelentősége van Monasztirnak a bolgárok szemében: ez a város a macedóniai bolgár kultúra bölcsője és ősi vára. Emlékszem, hogy a mult esztendőben Szerbiában kivívott győzelmek egyike sem, még Nis elfoglalása sem okozott olyan örömet és lelkesedést Szófiában, mint Monasztir elfoglalása. És éppen ez a mély érzelmekben és hagyományokban gyökerező ok magyarázza meg, hogy az utóbbi napokban minden szem Monasztir felé fordul. A franciák és szerbek minden erőlködése Monasztirra irányult és a tüzérségi főlény leketővé tette az entente-csapatoknak, hogy itt bizonyos sikereket érjenek el.*

De a bolgár hadvezetőség ezekben az igen nehéz napokban is megőrizte hidegvérét. A bolgár csapatokat a kellő helyen és a kellő időben visszavonta azokba a biztos állásokba, a melyek jobban megvédik az ellenséges tüzérség ellen. A bolgár higgadság állott itt szemben a szerb szenvedélyességgel és Sarraillnak azzal a törekvésével, hogy bármi áron sikert érjen el. A franciák és a szerbek leghevesebb támadásai között is a bolgár hadvezetőség rendíthetetlenül bizott abban, hogy sikerülni fog Monasztir birtokát biztosítani. És ezt a bizalmat ma már a tények is megerősítik: a bolgároknak ellenoffenzívájával sikerült a Cserná folyón átkelt szerbeket visszakergetni. Most már nem látszik alaptalannak az a remény, hogy az események rövidesen úgy fordulnak, hogy az ellenség ismét kényszerül visszavonulni

regi állásába és Sarraill offenzívája ezen a szakaszon is épp olyan eredménytelen lesz, mint a románok és oroszok egyidőben megindított ellenoffenzívája a dobrudsi fronton, valamint a románok átkelési kísérlete Rahovónál.

Adorján Andor.

## Angol jelentés a macedóniai harcokról

Rotterdam, október 11.

(Az Est rendes tudóstíjának távirata)

Angol hivatalos jelentés a szaloniki frontról: Kalendrát és Homondost megszállottuk. Az ellenség a Szeresztől északnyugatra emelkedő dombokra vonul vissza. V. D.

## A szobranje összehívása

Szófia, október 11.

(Az Est kiküldött munkatársának távirata)

A bolgár szobranjét előreláthatólag október végén, állítólag 28-ikán nyitják meg. A végleges időpont még nincs megállapítva. Az összehívás egészen alkotmányos, mert a szobranje tudvalevőleg évenként két ülésszakot tart, a melyek közül az egyik november és december havára esik. A bolgár parlament összehívását teljes nyugalommal várják. A pártok egyike sem tesz különös előkészületeket az ülésekre. A pártok között teljes a harmónia, különösen a külpolitika kérdéseiben, úgy hogy Radoszlavov miniszterelnöknek tulajdonképpen felesleges expozét mondani. Az új időszak napirendjére mindenekelőtt az év utolsó 3 hónapjára szóló költségvetési provizorium van kitűzve. Azután következik a jövő évi költségvetési javaslat tárgyalása és számos oly törvényjavaslat megszavazása, a mely a háborúval függ össze és legnagyobb részét népelemezési, vagy közjóléti problémákra vonatkozik. Ezeknek a javaslatoknak szociális jellegük van.

Adorján Andor.

## Talpaltassa cipőjét

bármely cipésznél  
**HOPJES**  
duplatalppal

Minden archoz könnyen alkalmazható

**BÉCSI**  
divatfrizurákat

melyek a haj szépségét teljesen érvényre juttatják és bárki által sajátkezűleg is elkészíthetők.

**PESSL**

csász. és kir. udvari  
fodrász Budapest,  
IV., Váci-utca 19. sz.

a hölgyeknek kívánatra készséggel bemutatja és elkészíti. Az újonnan megújított és a fejmosáshoz és tisztálthoz szükséges modern eszközökkel felszerelt helyiségben a frizurák pótlásához, valamint az öntésüléshez szükséges hajalkatrészeket vannak kiállítva s a hölgyek által szabadon megtekinthetők. A cég jó hírnevéhez képest a háború dacára kizárólag csak elsőrendű munkások állnak rendelkezésre.

# A főváros tegnapi közgyűléséhez

— Az Est tudósítása —

Hallgatván tegnap a főváros közgyűlését, azt kellett hinnem, hogy a váci-utcai nagy teremből az éppen ott annyit hangoztatott szociális gondolkodás gyakorlati bemutatásul: játszóteret csináltak. Mókáztak az urak egymással.

A Zita-kórház és a fővárosi műszerüzem tolvajlásairól s az ezt éveken át lehetővé tett gazdálkodásról lévén szó, az urak felemelkedtek és a kétségbe nem vonható tény akadályát a beismerés paripáján hirtelen átugorva, egyebet alig hallottunk, mint rettenetes panaszt a hajsza ellen, a miért a szegény fővárost így üldözik.

Beismerem a bűnömet, ehhez a hajszához az anyagot én adtam, nem bánom, ha az urak konok büntetésnek tartanak is: visszavezetem a dolgokat a maguk primitív mivoltára. Arról igazán nem tehetek, hogy az igazságos ügybe jobbról és balról belekapaszkodnak, nem tehetünk arról, hogy a fővárosi műszerüzem és Zita-kórház révén napvilágra jutott városi gazdálkodás alkalmát Polónyi Géza felhasználja arra, hogy üssön régi ellenfelén, Bárczy Istvánon. Ehhez nekünk semmi közünk nincs, de megbocsásson a polgármester ur, azért, mert Polónyi Géza arra az útra jött, a melyen mi haladunk, azért én nem fogok jobbra svenkugot csinálni. Ha így tennék, politizálnék, mint az urak. Pedig mi nem politizálunk, hanem paraszti primitívítással helyes közigazgatást követünk.

Polgármester ur, ön gyűlöletes hajszaról beszél s itt, e szavainál hirtelen kecses mozdulattal visszaugrik a műszerészek gyűlöletére a műszerüzem ellen és ezt az anyagi gyanúsítást jól megalapozva, egyszerre az okozatra ugrik rá. A naiv lelkek előtt, a kik beszédjét olvassák, úgy tűnhetik fel ez az okfejtés, mintha a mostani campagne azért lenne a fővárosi műszerüzem ellen, mert a műszerüzem a műszerészek üzleteit rontotta meg.

Nem haragszom az ilyen városi taktikázásért, csak ön se vegye zokon, polgármester ur, hogy nem engedem összebogozni a kérdést. A műszerüzem felállítására igen helyes volt, ezt meg is irtuk, azt továbbra is fenn kell tartani a kötszerkártekek ellen, ezt továbbra is hangoztatjuk, mi csak azt követeljük, hogy a fővárosi műszerüzemnél az alkotó emberek határozott tiltakozása ellen ne Dénes Gy. Aladárokat ültessenek be a műszerüzembe, a kik két esztendőn át szabadon gazdálkodhattak ott. És azt kívánjuk, hogy a mikor ez kiderül, akkor a botrány megtörténteért méltóztassék haragudni és ne azért, hogy a botrány felfakadt.

Reátérek itt arra a vádra, hogy nincs szükségük beavatkozásra, maguk is elvégezték volna a tisztogatást. Van szerencsém emlékeztetni a polgármester urat, hogy mielőtt a Zita-kórház ügyében a nyilvánosság elé léptem, a polgármester urat kerestem, de akkor a Doberdón járt. A mint hazajött, rögtön elmentem a polgármester urhoz és elmondtam olyan dolgokat is, a melyeket különböző érthető okok miatt nem irhatam meg az újságba. Elmondtam azt is, hogy azokat, a kik már a házi vizsgálat részére olyan tudomást adtak elő kihallgatásuknál, a melyek visszaéléseket igazoltak, mondom,

ezeket az alkalmazottakat üldözik.

A polgármester ur akkor megígérte, hogy a legszigorúbban vizsgálatot meg mindent, a mit előadtam és azoknak, a kik terhelően levallanak, bántódásuk nem lesz.

És néhány nappal e beszélgetés után konstatálhattam a következő tényeket:

a) A Zita-kórház tolvajlásai ügyében a polgármester ur engem kizárólag Buzay tanácsos ur fegyelmijében hallgattatott ki. Ugyebár az nem szólt a vizsgálat nagy szigorúsága mellett, hogy ha valaki azt mondja, van nálam hét ütökártya, azt választják vissza neki: hát nem bánom, adjál ide egyet, aztán hatot, az ördög vigye, azt ne bánjunk.

b) Konstatálom, hogy a polgármester ur határozott ígérete dacára három terhelő tanu járt póruval valómása után.

Ugyebár, polgármester ur, ilyen körülmények között, zsebemben a polgármester ur által tett beváltatlan ígérettel: azt kellett észre vennem, hogy nem nagyon örülnek azon, hogy ha már a tolvajlások elkövetettek, azok nyíltan felfakadtak. Hiszen előbb áthelyezésekkel próbálta gyógyítani a polgármester ur a fekélyeket, mikor ez az áthelyezési kommuniké megjelent, akkor indult meg ez a hajsza: a főváros vezetősége ellen. Tetszik látni, ez az önök nyelvén van mondva, de lehet ezt úgy is kifejezni, hogy: egybevetve a többi dolgokkal, akkor keseredett el az ember azon: hogy az ellenőrzésért voltaképpen felelős embert, Bódy alpolgármester urat kihagyták a játék-ból! Engedelmet kérek, nem védelem az, hogy Bódy alpolgármester urnak olyan sok dolga van. Ha csakugyan olyan sok dolga van, mint alpolgármesternek, — tudjuk, hogy sok dolgának kellene lenni — akkor ne tessék részvénytársasági igazgatósági állásokat vállalni, mert az évente külön 50—60.000 korona jövedelmet hoz neki.

Azt hiszik az urak, hogy ezt nem tudják szerte a városban, azt hiszik az urak, hogy a főváros közönsége nem látja a kilincselőket, a kijárókat, a benfentes emberek különböző elengedéseit? Vegyék hozzá az adminisztrációt, a mely a szegény népet reggeltől-estig végigácsorogatja külön egy negyedkiló zsirért, külön egy kiló lisztért, külön három kiló burgonyáért, külön félliter tejért s még csak azt sem szabad nekik, hogy a gyerekeket küldhetnék el érte, — hát engedelmet kérek, akkor a fővárosban önök által is konstatált animozitás nem a hajsza eredménye, hanem az önök munkájának honorálása.

Egyet sajnálok csak. A főváros, de az egész ország egyik legértékesebb emberének, Vázsonyi Vilmosnak tragikumát. Ez a hótiszta és nagytehetségű ember, a ki valóban elmondhatta tegnap: a közigazgatásra neki közvetlen befolyása nincsen, magában azt is láthatta, hogy a mikor olyan elvekért küzd, a mi mindnyájunk óhajta, a mikor a virilizmust akarja eltörölni, akkor Vázsonyi Vilmos tizedmagával maradt a városházán s a néma ajkák és a mások olyan csapdosó tenyerek hidegek maradtak.

Azok az urak nem a Vázsonyi hívei, de még csak nem is a Bárczy Istváné, hanem a polgármesteri széknek szerződéses oszlopai. Meg is mondta Vázsonyi Vilmos a beszédje végén, mikor

az ő pásztori botjára s a hű politikai bárányokra alludált Hock János: «Ha mindig követnek az urak, hát kövessenek most is, a mikor azt követelem, hogy a törvényhatóságba az egész főváros polgárságából válaszanak. Ha követnek, ám jöjjenek, de birkáktól lóvá tenni magamat nem engedem».

Ezt mondta és oly igaza volt. Ez a nagy, hatalmas ember megint régi fényében ragyogott fel s a nagy társaság kinosan mosolygott.

Nézni, hogy kik és mikor halljukoztak, tapsoltak vagy dörögtek: szomorú mulatság volt. Mindenről beszéltek a Zita és a Műszerüzem kap-

csán, csak arról nem: az ellenőrzésben, az adminisztrációban milyen sok a hiba, hogy a visszaélések megeshettek, mit hogyan kell jóténni. Holott, ugyebár, ez nem lett volna indokolatlan?

A közvetlen témánál éppen úgy viselkedtek, mint a mikor Vázsonyi a dologhoz tartozó nagy koncepciót vázolja, követelte a rendszerváltozást: a virilizmus eltörlését.

Polgármester ur, ezért érthető az animozitás. Önök nem szeretik ezt a népet ott az utcán, a kis szobákban, önöknek nincs joguk ezektől szeretetet kérni.

*Fényes László.*